

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 515/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Martinom Tomasom, Francisciho 3288, Poprad, proti uzneseniu Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/64/2007 z 13. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. januára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením o výške náhrady trov konania v civilnom spore, ktoré žiadajú zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiadajú priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. V spore sťažovateľov ako žalobcov bolo právoplatne určené, že sú spoluvlastníci pozemku (zastavanej plochy s výmerou 3 574 m²). Uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 14. marca 2023 okresný súd určil výšku náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľov na 4 018,48 eur. Nestotožnil sa so sťažovateľmi v tom, že pri odmene sa má postupovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „tarifa“), ale podľa § 11 ods. 1 písm. a) tarify odmena predstavuje 1/13 výpočtového základu.

3. Proti tomu podali sťažovatelia sťažnosť. Vychádzali z toho, že predmet sporu je ocniteľný, a preto treba výšku odmeny právneho zastúpenia určiť podľa § 10 ods. 2 tarify z hodnoty pozemku. Odkázali na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 84/2020 a predložili znalecký posudok z roku 2023, podľa ktorého je hodnota pozemku 183 000 eur. Namietli použitie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/18/2008, keďže sa vzťahuje na spor o neplatnosť kúpnej zmluvy.

4. Žalovaní uviedli, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka je správne. Doplnili, že spor začal ešte v roku 2007, keď pozemok evidovaný ako orná pôda mal inú hodnotu. Hoci sa do skončenia sporu zhodnotil, nemožno vychádzať zo znaleckého posudku z roku 2023, keďže podľa § 10 ods. 2 tarify sa odmena určuje z ceny pri začatí poskytovania právnej služby.

5. Sťažovatelia s vyjadrením žalovaných nesúhlasili a predložili druhý znalecký posudok, podľa ktorého hodnota pozemku v roku 2007 bola 110 000 eur. Zodpovedajúc tomu, žiadali náhradu trov právneho zastúpenia 37 441,09 eur.

6. Okresný súd vyjadrenie sťažovateľov spolu s druhým znaleckým posudkom žalovaným nedoručil a výšku trov právneho zastúpenia žalobcov určil na 37 441,09 eur za 23 nespochybných úkonov právnej služby. Poukázal na judikatúru, podľa ktorej určenie vlastníckeho práva k pozemku je ocniteľný predmet konania, a preto sa odmena určí podľa § 10 ods. 2, a nie podľa § 11 ods. 1 tarify. Vychádzal z hodnoty pozemku nie v cene z roku 2023 183 000 eur, ale v cene z roku 2007 110 000 eur s tým, že odmena za jeden úkon právnej služby pri zastúpení piatich žalobcov predstavuje 1 614 eur.

7. Následne podali žalovaní ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 363/2023 zo 7. septembra 2023, pričom vyslovil porušenie práv žalovaných. Ústavný súd konštatoval správnosť záveru okresného súdu, podľa ktorého ide o ocniteľný predmet konania, a preto sa odmena má určiť podľa § 10 ods. 2 tarify. Porušenie práv žalovaných však videl v tom, že súd pred rozhodnutím nedoručoval žalovaným v poradí druhý znalecký posudok (z ktorého napokon vychádzal) a nedoručil im ani posledné vyjadrenie sťažovateľov.

8. Napadnutým uznesením okresný súd zmenil pôvodné rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka tak, že žalovaní sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy konania 2 881,89 eur, vychádzajúc pritom z tarifnej hodnoty veci – pozemku vo výške 624 eur. Súd pri určení výšky tarifnej hodnoty pri začatí poskytovania právnej služby v tomto spore zobral do úvahy v prvom rade skutočnosť, že z halierov za meter štvorcový v osvedčení o dedičstve z roku 1999 bolo v roku 2002 pri predaji obcou 20 Sk za meter štvorcový, rovnako že súd ocenil predmet konania na sumu 624 eur, a nebolo by akceptovateľné, aby vychádzal zo sumy 110 000 eur, keď už raz predmet konania bol na začiatku ocenený. Na dôvažok súd podotýka, že predošlý právny zástupca žalobcov si ešte v roku 2009 uplatňoval (ocniteľnú) odmenu vo výške 96,28 eur za úkon pri zastúpení piatich ľudí (č. l. 171 spisu).

9. Podľa sťažovateľov je cena veci určená znaleckým posudkom rozhodne hodnoverným a spôsobilým mechanizmom na určenie hodnoty veci, o ktorej vlastnícke právo sa vedie spor (III. ÚS 600/2023). Ak by súd žalobu zamietol, žalovaní by si uplatňovali trovy konania na základe

určenia reálnej ceny nehnuteľnosti, a preto niet dôvodu, aby sa uplatňoval odlišný princíp, ak je úspešná protistrana. Možnosť predložiť kontra znalecký posudok pritom žalovaní nevyužili.

10. Napadnuté uznesenie považujú za svojvoľné, excesívne a v rozpore s princípom právnej istoty, a to aj s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Okresný súd v doručenom vyjadrení konštatuje, že pri určení tarifnej hodnoty veci vychádzal z ceny nehnuteľnosti, ktorej sa týkal spor o určenie vlastníckeho práva. Tá bola určená pri začatí poskytovania právnej služby vo výške 18 800 Sk (5 315 m² x 3,54 Sk) a súd z takto určenej ceny vyrubil aj súdny poplatok, vychádzajúc pritom z prílohy č. 1 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Cena za 1 m² ornej pôdy je v zmysle tejto prílohy vo výške 0,11 eur, čo zodpovedá v čase podania žaloby sume 3,54 Sk. Súd zdôrazňuje, že sťažovatelia vyrubený súdny poplatok nenamietali a v žalobe cenu nehnuteľnosti neuviedli – predložili len dedičské rozhodnutie, kde bola nehnuteľnosť ocenená sumou 0,20 Sk za 1m². Z takto určenej hodnoty sporu napokon vychádzal aj advokát zastupujúci sťažovateľov pri podaní žaloby, keď v čase vydania prvého rozsudku vyčíslil odmenu za jeden úkon právnej služby (pre všetkých sťažovateľov spolu) vo výške 96,28 eur.

12. Podstatou sťažnosti podľa súdu nie je posúdenie, či v danom konaní bolo alebo nebolo možné oceniť predmet konania, ale nesúhlas s postupom súdu, ktorý pri určení tarifnej hodnoty veci nevychádzal zo znaleckého posudku. Sťažnosť sťažovateľov považuje za nedôvodnú, a preto ju navrhuje zamietnuť.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Vyjadrenie doručili ústavnému súdu aj zúčastnené osoby – žalovaní v dotknutom súdnom konaní. Poukazujú na to, že pôvodný právny zástupca sťažovateľov stanovil odmenu za 1 úkon právnej služby pri začatí poskytovania právnych služieb vo výške 96,28 eur. Súdny poplatok bol vyrubený vo výške 4 128 Sk, z čoho suma 3 000 Sk bola určená na petit týkajúci sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy a 1 128 Sk na petit týkajúci sa určenia samotného vlastníckeho práva. Pokiaľ suma 1 128 Sk predstavuje 6 % z ceny predmetu sporu, potom súd ocenil nehnuteľnosť sumou 624 eur.

14. Napadnuté uznesenie okresného súdu považujú s ohľadom na tieto skutočnosti za spravodlivé a predvídateľné. Súd je podľa ich názoru nielen spôsobilý, ale aj zákonom poverený v určených prípadoch ohodnotiť predmet sporu na základe svojho odhadu. Závery znalca uvedené v znaleckom posudku nemajú vyššiu dôkaznú hodnotu ako iné dôkazy, čo vyplýva z § 191 ods. 1 a 2 CSP.

15. Navyše žalovaní namietajú nepoužiteľnosť a nepreskúmateľnosť znaleckého posudku, pretože znalec popisuje stav pozemku ku dňu obhliadky, avšak z popisu pozemku nemožno zistiť, v akom stave sa pozemok nachádzal v roku 2007 (obhliadka sa konala v roku 2023, pozn.). Z posudku nevyplýva, aký bol územný plán v roku 2007, aké boli možnosti napojenia

na inžinierske siete, ako vyzerali prístupové cesty, či bolo potrebné vykonať na pozemku nejaké úpravy a podobne. Znalec sa vo svojom posudku nesmie obmedziť len na podanie odborného záveru, ale z jeho posudku musí byť zistiteľné, z akých údajov znalec vychádzal a na základe akých úvah sa dopracoval k svojim záverom.

16. Napokon poukazujú žalovaní na to, že po zrušení pôvodných rozhodnutí ústavným súdom odmietli sťažovatelia súdu doložiť účtovné doklady týkajúce sa skutočne vyplatenej odmeny.

II.3. Replika sťažovateľov:

17. Sťažovatelia poukazujú na to, že žalobu podali právne nezastúpení. Zastúpení boli až od júna 2008, keď už bol súdny poplatok dávno zaplatený. Predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorej hodnota bola jednoznačne objektívne preukázaná spätne ku koncu roka 2007 znaleckým posudkom a stanovená vo výške 110 000 eur. Hodnota nehnuteľnosti bola lukratívna už v čase začatia poskytovania právnej služby – nachádzala sa bezprostredne pri zastavanom území.

18. Vo vzťahu k námietke žalovaných, akým spôsobom ocenil nehnuteľnosť pôvodný právny zástupca, sťažovatelia uvádzajú, že nemal potrebné odborné znalosti na určenie ceny nehnuteľnosti. Obsah dohody medzi advokátom a klientom o výške odmeny advokáta má význam iba pre vzťah medzi advokátom a jeho klientom – t. j. pre súd nemal byť relevantný. Zdôrazňujú napokon, že je neprípustné, aby súd sám určil hodnotu predmetu sporu v prípade, ak mu je predložený znalecký posudok.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v rámci meritórneho prieskumu posudzoval otázku spôsobu určenia hodnoty nehnuteľnosti, keďže sporné nebolo to, že sa pri určení výšky náhrady trov konania malo vychádzať z § 10 ods. 2 tarify, pretože ide o predmet konania ocenený peniazmi. Otázka spôsobu určenia hodnoty nehnuteľnosti sa stala spornou v tomto prípade preto, pretože súd, hoci mal k dispozícii znalecký posudok, ktorý určil hodnotu spornej nehnuteľnosti ku dňu začatia poskytovania právnej služby (teda spätne k roku 2007), tak hodnotu nehnuteľnosti určil iným spôsobom, a to s prihliadnutím na a) spôsob, akým bol vyrubený súdny poplatok, b) skutočnosť, že tento spôsob sťažovatelia pri vyrubovaní súdneho poplatku nenamietali, c) náhradu trov konania uplatňovanú pôvodným právnym zástupcom po vydaní prvostupňového rozhodnutia. Úlohou ústavného súdu bolo vyhodnotiť, či zvolený spôsob určenia hodnoty spornej nehnuteľnosti je ústavne udržateľný.

20. V náleze sp. zn. II. ÚS 402/2021 ústavný súd konštatoval, že cena veci určená znaleckým posudkom je rozhodne hodnoverným a spôsobilým mechanizmom na určenie hodnoty veci, o ktorej vlastnícke právo sa koná. Nepochybne však cenu veci možno určiť aj iným vhodným spôsobom. V náleze sp. zn. III. ÚS 600/2022 potom ústavný súd doplnil, že v takom prípade ale nemôže ísť o ľubovôľu, ale o úvahu, ktorá vyžaduje logické zdôvodnenie.

21. Bude zrejme bežnou praxou (a pravdepodobne v mnohých ohľadoch často skutočne najpredvídateľnejšou a najobjektívnejšou), ak súd pri výpočte náhrady trov konania bude vychádzať

z predloženého znaleckého posudku. To však predpokladá, že predložený znalecký posudok bude pre súd dostatočne dôveryhodným podkladom – v tomto zmysle je nevyhnutné, aby bolo predovšetkým zrejmé to, z akých údajov znalec pri výpočte ceny nehnuteľností vychádzal. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na argumentáciu žalovaných v doručenom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, a to nejasnosť a neúplnosť predloženého posudku, z ktorého nie je možné zistiť, akým spôsobom znalec dospel k výslednej sume, a najmä či naozaj vychádzal zo stavu, v akom bola nehnuteľnosť v roku 2007, a nie zo stavu nehnuteľnosti pri obhliadke v roku 2023. Tu je potrebné uviesť, že aj znalec by mal do posudku uviesť všetky pre odborné posúdenie podstatné informácie a skutočnosti – teda každému by po prečítaní posudku malo byť jasné, ako a prečo postupoval. O to viac je to dôležité, ak je rozdiel medzi súdom a znalcom určenou hodnotou nehnuteľnosti tak markantný. Na túto argumentáciu mohli zareagovať sťažovatelia v duplike, avšak neurobili tak.

22. Ústavný súd (aj s ohľadom na možné nejasnosti, ktoré môže znalecké skúmanie priniesť) pripúšťa, že existujú aj prípady, kde bude odôvodnené neprihliadať na predložený znalecký posudok a hodnotu predmetu sporu určiť iným spôsobom. Jedným dychom je však potrebné zdôrazniť, že aplikácia takejto výnimky vyžaduje dôkladné odôvodnenie, aby bola vylúčená svojvôľa.

23. V okolnostiach veci bolo preto podstatné, akým spôsobom bolo odôvodnené napadnuté rozhodnutie. Vyplýva z neho nepochybný záver, že pre súd bolo podstatné, že hodnota nehnuteľnosti pri začatí poskytovania právnej služby bola v priebehu súdneho konania (opakovane) určená a ani jedna zo strán ju nenamietala. V prvom rade to bolo pri vyrubení súdneho poplatku a v druhom rade (čo považoval ústavný súd za podstatnejšie) podstatne nižšiu sumu požadoval v rámci uplatňovania náhrady trov konania pôvodný právny zástupca (významným spôsobom sa pritom neodlišovala od toho, akým spôsobom bol vypočítaný súdny poplatok, pozn.).

24. Bolo teda podstatné, že v priebehu konania si takto strany mohli urobiť predstavu, s akými výdavkami asi môžu rátať vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia (ak ich bude potrebné neskôr nahradiť). Ústavný súd pritom poukazuje na svoje opakované výčitky zákonodarcovi, podľa ktorých spôsob určovania tarifnej hodnoty nie je nastavený tak, aby stranám civilného sporu dal konkrétnu a predvídateľnú predstavu o tom, aká bude náhrada trov právneho zastúpenia na konci sporu (III. ÚS 363/2023).

25. Za to, že pôvodný právny zástupca určil hodnotu nehnuteľnosti (podľa sťažovateľov) príliš nízko, samozrejme nový právny zástupca nemôže, a je preto pochopiteľná aj podaná ústavná sťažnosť. Rozdiel medzi pôvodne určenou hodnotou spornej nehnuteľnosti a cenou stanovenou znaleckým posudkom je však v tomto prípade nie bagatelný, ale priam priepastný. Nemožno nesúhlasiť so závermi ústavného súdu vyslovenými v súvisiacom náleze sp. zn. III. ÚS 363/2023, kde ústavný súd uviedol: *«Z čisto ekonomického pohľadu je ťažko odôvodniteľné, že zatiaľ, čo súdny poplatok sa určuje na viac menej symbolických 99,50 eur, základná sadzba tarifnej odmeny môže predstavovať len za jeden úkon právnej služby stovky až tisíce eur. Akoby štát žil v celkom iných podmienkach ako jeho advokáti, či skôr občania, ktorí sú si povinní nahrádzať trovy konania. Ekonomické paradoxy sprevádzali aj určovanie hodnoty sporných pozemkov, a to nielen v čase, ale aj v priestore rôznych verejnoprávnych procesov. Z halierov za meter štvorcový v osvedčení o dedičstve z roku 1999 bolo v roku 2002 pri predaji obcou 20 Sk za meter štvorcový.*

Znova pri platení súdneho poplatku v roku 2007 sa hodnota pozemku „transformuje“ na pár tisíc korún, aby po rokoch bolo zistené, že v skutočnosti šlo možno o 111 000 eur.»

26. Okresný súd pri výpočte náhrady trov konania disponoval dvoma možnosťami, ako k nemu pristúpiť, keď mohol buď a) aplikovať predložený znalecký posudok, alebo b) vychádzať z toho, ako bol určený súdny poplatok a tiež pôvodným zástupcom uplatňovaná náhrada trov konania. Pokiaľ uprednostnil v priebehu súdneho konania aplikovaný spôsob (aj s ohľadom na právnu istotu a predvídateľnosť rozhodovania) pred (po skončení konania) predloženým znaleckým posudkom, ktorý sumu výrazným (až likvidačným) spôsobom navýšil, nejde podľa názoru ústavného súdu o rozhodnutie, ktoré by bolo ústavne neudržateľné.

27. Ústavný súd zdôrazňuje, že úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 241/07). Vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania a otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, ak by išlo o svojvôľu, prepíaty formalizmus či celkom nedostatočné odôvodnenie výroku o trovách (II. ÚS 478/2014).

28. Vychádzajúc z týchto predpokladov, ústavný súd sťažnosti nevyhovел, pretože úvahy súdu v napadnutom uznesení boli zrejmé, dostatočne odôvodnené a právny záver nemožno považovať za zjavne nesprávny. Inak povedané – rozhodovacia činnosť súdov spočíva v mnohých ohľadoch v uchopení spravodlivosti ako takej. Teda úlohou súdu (a aj ústavného súdu) je pri rozhodovaní vziať do úvahy komplex okolností a skutočností, ktoré boli v konaní tvrdené a preukázané, a pokiaľ z rozhodnutia možno vyčítať, ktoré považoval za významné a prečo, pričom tieto závery nie sú zjavne nesprávne, potom nie je dôvod na zrušenie takého rozhodnutia ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2026

Peter Molnár
predseda senátu